

**Оліщук Ася Борисівна,
Ямчинська Галина Володимирівна**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ІНТЕГРАЦІЯ УРОКІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І МУЗИКИ ПОВ'ЯЗАНИХ З НАРОДОЗНАВСТВОМ

Педагогічна наука постійно розвивається, змінюються її форми, методи, пріоритети, проте, в будь-які часи, значна увага приділялася якісній підготовці молодшого покоління до самостійного життя.

Навчальна програма сьогодні перенасичена величезною кількістю навчальних предметів, дисциплін та курсів. Одним з ефективних засобів вирішення даної проблеми може стати інтеграція змісту освіти, що сприяє формуванню в учнів початкових класів поняття про цілісну картину світу.

Інтеграція в широкому розумінні значення виступає як процес та результат встановлення цілісності. Під цією цілісністю розуміється не просто розчинення елементів структури один в одному, а їх єдність, коли діючі незалежні системи мають між собою взаємозалежні контакти.

Найбільш вдало інтегровані процеси навчання можуть бути втілені на уроках образотворчого мистецтва. Художня діяльність дає можливість молодшим школярам виразити своє бачення будь-якої навчальної дисципліни в доступній їм формі. Це може бути їхнє бачення літературного твору, природи, що їх оточує, соціального середовища, відносин між людьми тощо. Саме тому інтегровані уроки з образотворчого мистецтва, які межують з такими навчальними предметами молодших школярів як читання, письмо, природознавство, іноземна мова та багато інших допомагають учням більш глибоко засвоїти знання з цих предметів, а згодом більш швидко та точно їх відтворити.

Державний стандарт початкової освіти визначає ряд обов'язкових вимог до навчального блоку „ Мистецтво ”. Ключовими елементами цієї

навчальної сфери виступають такі уроки як „Музичне виховання” та „Образотворче мистецтво”, мета яких полягає в узагальненні різних видів мистецтва та формування в учнів молодшого шкільного віку цілісної художньої та естетичної картини. Державний стандарт початкової освіти визначає також сектори, які охоплюють основні види мистецтва – музичне, театральне, хореографічне, екранне тощо.

Використанні процесів інтеграції на цих уроках дозволяє учням краще засвоїти навчальну програму, сформувані в них асоціативні зв'язки між предметами та явищами, закласти фундамент цілісної художньої картини світу.

Зазначені вище навчальні предмети естетичного циклу повинні не лише допомогти учням охопити певні знання та навички, а й викликати в учнів позитивне ставлення та емоції до світу мистецтва, розширити кругозір учня, збагатити його внутрішній світ.

Фундаментальні принципи програми „Мистецтво” полягають у наступному:

- Системність, послідовність та доступність;
- Зв'язок між національними та загальнолюдськими цінностями;
- Єдність навчальної та позакласної роботи;
- Цінність думок, знань та уявлень;
- Диференціація та індивідуалізація навчальних методів та технологій.

Загальним та фундаментальним для усіх навчальних предметів естетичного циклу є відображення за допомогою художніх образів зовнішнього світу, людини, світу предметів та явищ через призму людської свідомості.

Розробка та реалізація інтегрованих уроків з образотворчого мистецтва у початковій школі залежить від наступних чинників:

- Відповідності тематичного матеріалу;
- Об'єму навчального матеріалу;
- Відповідності тематико-логічних та

художньо-естетичних компонентів уроку.

Інтегрованих урок розробляється вчителем або двома вчителями, які організовано та цілеспрямовано працюють разом.

Розробка інтегрованого уроку є досить складним процесом. Учителю або учителям необхідно визначити методику подання учневі цілісної картини світу, визначити об'єм, межі та структуру навчального матеріалу, який буде представлено.

Педагоги також повинні брати до уваги психологічні особливості учнів молодшого шкільного віку, про які мова йшла в попередньому розділі. Вчителі повинні також сформулювати та організувати форму подачі знань на інтегрованому уроці.

В початковій школі проводити інтегровані уроки є доречним уже тому, що фундаментом процесу інтеграції виступає сам учитель, так як в

початковій школі він навчає дітей практично всім навчальним предметам: математиці, читанню, природознавству тощо.

Важлива роль інтегрованих уроків з образотворчого мистецтва полягає в тому, що вона визначає головні та універсальні поняття та категорії, якими користуються усі види мистецтва. Вони допомагають учням досліджувати предмети та явища з різних сторін та у різних їхніх проявах, гармонічно упорядковують у них логічне та емоційне бачення цих предметів та явищ.

Особливість інтегрованих уроків з образотворчого мистецтва полягає також у специфіці одного з його основних елементів – художнього сприйняття. Художнє сприйняття – це складний та багатогранний процес, який орієнтується перш за все на інтелектуальні та духовні знання. Складність цього процесу також полягає у тому, що кожна людина сприймає його по-своєму, залежно від культури, моральних цінностей та багатьох інших соціальних та генетичних факторів.

Уроки образотворчого мистецтва можна поєднувати з уроками читання, трудового навчання, письма, природознавства, іноземної мови та інформатики.

Використання інтегрованих уроків є найбільш доречним на прикладі образотворчого мистецтва. Враховуючи психологічні та вікові особливості учнів молодшого шкільного віку, саме образотворче мистецтво з його образністю, ілюстративністю та наочністю є прекрасним фундаментом для організації інтегрованих процесів. Інтегровані уроки допомагають молодшим школярам систематизувати та організувати велику кількість нової інформації, вони допомагають при формуванні цілісної картини світу та художньо-естетичного сприйняття навколишнього середовища.

Розглянувши зразки інтегрованих уроків, можна зазначити, що інтегровані уроки з різних навчальних предметів та з образотворчого мистецтва зокрема пов'язаних з Великоднем, дозволяють учням більш глибоко та міцно засвоїти нову інформацію. Молодші школярі мають змогу поглянути на такі речі як традиції та культуру з різних точок зору, з різних позицій, що сприяє розширенню їхнього кругозору, розвитку пізнавального інтересу та мотивації до навчання.

Список використаної літератури

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа – 2001 - № 1. – С. 28 – 55.
2. Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1 – 2 класи. – К.: Поч. школа. – 2001. – 296 с.
3. Зорина Л.Я. Интегрированные предметы естественнонаучного цикла / Современная дидактика: теория – практика

/ Под научной редакцией И.Я. Лернера, И.К. Журавлёва. – М.: ИТП и МИО РАО. 1993. – с. 125 – 140.

4. Попова А. Будь красивим як писанка// Початкова школа. – 2002. - № 10. – С. 30-39.

5. Лисенко Г. З досвіду проведення інтегрованих уроків // Початкова школа. – 1998. - № 8. – С. 46 – 48.

6. Гончаренко С.У. Інтеграція наукових знань і проблема змісту освіти // Постметодика. – 1994. - № 2 (б). – с. 2 – 4.

7. Комарова Т.С. Образотворча діяльність у дитячому садку//Х.:Вид. «Ранок» 2007.-С.19-35.

8. Калініна Є. Інтегровані уроки з образотворчого мистецтва // П. школа. – 2002. - № 2. С. 37 – 38.

9. Кравченко О.Н. Интегрированный урок по математике и природоведению // Н. школа Плюс – минус. – 2002. - № 5. С. 65 – 71.

10. Масол Л. Особливості впровадження програми. “Мистецтво” у контексті предметно-інтегративної освіти // П. школа. – 2003. - № 4 – С. 42 – 44.